

RADA PROGRAMOWA: **PROF. WOJCIECH BIEŃKOWSKI** (UCZELNIA ŁAZARSKIEGO), **DR. PRZEMYSŁAW GRAJEWSKI** VEL **ŻURAWSKI** (UNIwersYTET ŁÓDZKI), **DR. HAB. JAN KŁOS** (KATOLICKI UNIwersYTET LUBELSKI), **PROF. DOMINIKA MAISON** (UNIwersYTET WARSZAWSKI), **PROF. WITOLD KWAŚNICKI** (UNIwersYTET WROCLAWSKI), **MARCIN PIASECKI** (GREMI MEDIA), **PROF. ZBIGNIEW RAU** (UNIwersYTET ŁÓDZKI), **PROF. BOGDAN SZLACHTA** (UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI),

RADA FUNDACJI: **ROBERT GWIAZDOWSKI**, PREZES, CZŁONKOWIE: **TOMASZ PRUSZCZYŃSKI**, **MARIUSZ PAWLAK**

ZARZĄD: **TOMASZ WRÓBLEWSKI**, PREZES, CZŁONKOWIE ZARZĄDU: **CEZARY KAŻMIERCZAK**, **KATARZYNA KLIMEK**

Warszawa, 27.11.2017

Stanowisko WEI ws. planu reformy procedury cywilnej **Prawdziwa reforma sądów. Dobre pomysły, ale i wątpliwości**

Minister sprawiedliwości Zbigniew Ziobro w sobotę ujawnił plan reformy procedury cywilnej. Precyzyjnie zdiagnozował bolączki systemu. I powiedzmy wprost – wprowadzie pomysły na zmiany trzeba ocenić pozytywnie, to nie dają one gwarancji sukcesu

Cel zmian jest jasno zdefiniowany – znaczące przyspieszenie postępowań cywilnych i gospodarczych, tak, aby wyrok zapadał po jednej rozprawie. Ma temu służyć np. bardziej precyzyjne przygotowywanie rozprawy, a plan ma wybiegać nawet kilka miesięcy do przodu. Według nowej procedury sędzia będzie miał obowiązek przeprowadzenia rozprawy przygotowawczej. Jej zadania będą dwa. Po pierwsze, ma służyć próbie polubownego rozstrzygnięcia sporu. Po drugie, w razie fiaska ugody, celem tego posiedzenia ma być w miarę precyzyjne zaplanowanie prac w ramach toczącego procesu. Ma to pomóc zdyscyplinować strony postępowania, a jego przebieg uczynić przewidywalnym.

Taki precyzyjny scenariusz to dobre rozwiązanie, ale istnieje poważna obawa, że może on zostać storpedowany np. przez działania stron postępowania. Samo stworzenie „scenariusza” to tylko pierwszy krok. Ważny, ale nie przesądzający o końcowym sukcesie.

Resort sprawiedliwości przygotował też inne rozwiązania.

Przewidziano powrót uproszczonego postępowania gospodarczego. To dobry pomysł, choć na firmy i przedsiębiorców przerzuci większą odpowiedzialność za aktywność w postępowaniu. Aby uniknąć nadmiernych obowiązków nakładanych na małych przedsiębiorców, ci ostatni będą mogli decydować czy ich sprawa ma toczyć się wg procedury cywilnej czy wg przepisów regulujących postępowania gospodarcze,

Przewidywane są także zmiany w postępowaniu dowodowym - możliwość ograniczania liczby przesłuchiwanych świadków, to kolejny dobry pomysł. Proponowane przepisy pozwolą na zbieranie pisemnych informacji od świadków o wiedzy posiadanej w danej sprawie. Na tej podstawie sąd będzie mógł ocenić, który świadek będzie ważny w konkretnej sprawie. Pozwoli to na weryfikację, który ze świadków ma realną wiedzę w danej sprawie, a który jest wzywany tylko po to by przeciągnąć postępowanie przed sądem.

Kolejna zmiana ma polegać na tym, że wnioski formalne, które mogą być obliczone wyłącznie na przedłużenie procesu sąd może pozostawiać bez rozpoznania. Pomysł dobry co do zasady – nie ulega wątpliwości, że część składanych wniosków ma tylko jeden cel – przeciąganie postępowania. Z drugiej

RADA PROGRAMOWA: **PROF. WOJCIECH BIEŃKOWSKI** (UCZELNIA ŁAZARSKIEGO), **DR. PRZEMYSŁAW GRAJEWSKI** VEL **ŻURAWSKI** (UNIwersYTET ŁÓDZKI), **DR. HAB. JAN KŁOS** (KATOLICKI UNIwersYTET LUBELSKI), **PROF. DOMINIKA MAISON** (UNIwersYTET WARSZAWSKI), **PROF. WITOLD KWAŚNICKI** (UNIwersYTET WROCLAWSKI), **MARCIN PIASECKI** (GREMI MEDIA), **PROF. ZBIGNIEW RAU** (UNIwersYTET ŁÓDZKI), **PROF. BOGDAN SZLACHTA** (UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI),

RADA FUNDACJI: **ROBERT GWIAZDOWSKI**, PREZES, CZŁONKOWIE: **TOMASZ PRUSZCZYŃSKI**, **MARIUSZ PAWLAK**

ZARZĄD: **TOMASZ WRÓBLEWSKI**, PREZES, CZŁONKOWIE ZARZĄDU: **CEZARY KAŻMIERCZAK**, **KATARZYNA KLIMEK**

strony jest on ryzykowny, bo dający ogromną władzę sędziom. W praktyce bowiem ocena, kto składa wnioski w dobrej wierze, a kto uprawia pieniactwo procesowe, może być trudne. Jak zapowiedzieli przedstawiciele resortu sprawiedliwości ma to zapobiegać „spirali zażaleń”, które służą głównie przeciąganiu postępowania.

Strony postępowania mają także otrzymać prawo nagrywania rozpraw – jeśli poinformują o tym obecnych na sali. Nie będzie wówczas wymagana akceptacja sądu dla faktu rejestracji przebiegu rozprawy.

Powstanie także procedura ułatwiająca zmianę miejsca procesu, jeżeli istnieje obawa, że ze względu na pozycję zawodową lub majątkową jednej ze stron, istnieje ryzyko nieobiektywnego przeprowadzenia procesu. Zdaniem twórców projektu, ma to służyć poprawie sytuacji procesowej obywateli w starciu z przedstawicielami np. lokalnych władz.

Uproszczeniu ma ulec sposób pisania uzasadnień. Obecnie są one opisem i podsumowaniem całego sporu. Wielokrotnie liczą setki stron. Wg nowych przepisów uzasadnienie ma zawierać tylko najważniejsze wątki. Plan wydaje się zrozumiały. Jednak nie ma wątpliwości, że ta kwestia może budzić znaczny opór w środowisku sędziowskim, które przez lata akceptowało inne standardy uzasadnień. Należy też zaapelować o jak najdokładniejsze sprecyzowanie zasad pisania „nowych uzasadnień”. Wątpliwości związane z uzasadnieniami mogą być bowiem często podnoszone przez pełnomocników w apelacjach.

W projekcie zmian przedstawiono też zapisy jednoznacznie korzystne dla konsumentów. Spór konsumenta z firmą, ma toczyć się w sądzie, który jest właściwy dla miejsca zamieszkania konsumenta. Podobne przepisy mają dotyczyć miejsca rozstrzygania sporów obywateli z bankami i agendami Skarbu Państwa. Miejsce procesu ma być ustalane na wg właściwości miejscowej miejsca zamieszkania obywatela.

W projekcie znajdują się także inne przepisy obliczone na skrócenie czasu postępowania.

Przedstawiona propozycja to realna, rzeczywista reforma wymiaru sprawiedliwości, w dodatku w sferze ważnej dla milionów obywateli i setek tysięcy firm. Cel – przyspieszenie postępowań i uproszczenie procedur – niewątpliwie jest dobrze zdefiniowany. Najważniejsze jest jednak coś innego niż zmiana przepisów. Nie wiadomo bowiem jak ewentualne nowe regulacje wpłyną na praktykę sądową. Czy sędziowie realnie zmienią sposób pisania uzasadnień czy będą mieli odwagę pozostawiać bez rozpoznania wnioski obliczone na przedłużenie postępowania. To dziś kluczowe pytania.

Jednocześnie jako środowisko przedsiębiorców, zainteresowanych usprawnieniem procedur apelujemy, aby dyskusja o tych zmianach była wolna od sporu politycznego. Ta część reformy nie dotyka wprost spraw organizacji państwa i relacji między władzami. To zapisy o kluczowym znaczeniu dla uproszczenia zasad dochodzenia roszczeń. W dyskusji o tych przepisach nie trzeba polityki. Tu trzeba pracować merytorycznie nad ważnymi szczegółami tak potrzebnych rozwiązań.